

DIRVA

Nr. 10

Sausio-January 25, 1960

Cleveland, Ohio

Ruošia ansamblį Amerikon?

Nauja Švedo ansamblio programa, su kuria ansamblis pasirodys vasario mėnesį, bus jau mažai lietuviška. Pirmoji koncerto dalis bus sudaryta iš, tiesa, lietuvių kompozitorių parašytų dainų, bet tai dainos apie partiją ir "tarybinę tėvynę". Antroje dalyje bus montažas apie rugiapjūtę, sudarytas irgi iš mažiau ar daugiau politinių poezijos gabalėlių, iš Mieželaičio "Broliškiosios poemos", iš Marcinkievičiaus "Dvidešimto pavasario" ir t.t.

Liaudies dainų į programą irgi bus įpinta (į pirmąją dalį), bet tai bus "rusų ir kitų broliškų respublikų" liaudies dainos. Pažymėtina, kad šalia tų numatyta dar įpinti norvegų ir amerikiečių liaudies dainų.

JONAS KRIŠČIŪNAS - JOVARAS
SUSILAUKĖ 80 METŲ

Sausio 12 dieną šiauliuose specialioje iškilnėse buvo pagarbintas senosios kartos (knygnešių laikų) savamokslis poetas Jonas Kriščiūnas - Jovaras, jo 80-tojo gimtadienio proga. (Populiariausias eilėraštis - daina: "Ko liūdi, berželi").

Nors J. Kriščiūnas dabar jau neberašo, bet, už keletą "naujai gadynei" palankių eilėraščių dartinųjų valdovų garbinamas ir skelbiamas esąs tikras liaudies poetas. Niekad nepamirštama paminėti, kad "buržuazijos laikais" poetas Jovaras buvęs nutylimas, nustumtas į šešėlį. (Iš tikrųjų Jovaras negalėjo į pirmąsias rašytojų eiles iškilti ne dėl ko kito, kaip tik dėl išsilavinimo stokos). Ir dabar jis gerbiamas ne dėl poezijos aukštos kokybės, ne dėl "meistriškumo", o tik

dėl to, kad propagandiškai paranku seną žmogų rodyti, kaip savą.

(LNA)

Kvies Kiniją?

Valstybės sekretorius A. Herteris, pareiškė senato užsienio reikalų komitetui, kad komunistinės Kinijos dalyvavimas nusiginklavimo susitarimuose esąs "neišvengiamas", ir pridūrė, kad toks dalyvavimas nereikėtų, jog JAV pripažįsta Pekino vyriausybę.

De Gaulle nušalino gen. Massu

Prancūzijos prezidentas de Gaulle atleido iš pareigų gen. mjr. Jacques Massu, ligšiolinį prancūzų karinių pajėgų vadą Alžire.

Gen. mjr. Massu buvo vienas iš aktyviausių vadų 1958 m. sukilime, kurio pasėkoje Prancūzijos valdžią perėmė de Gaulle. Jis yra tipiškas prancūzų karys, narsiai kovojęs II Pasauliniame kare ir Indokinijoje, dalyvavęs anglų - prancūzų invazijoje Egiptui.

tan Suezio krizės metu.

Prezidento nutarimas atleisti gen. mjr. Massu paskelbtas po aukštų civilinių ir karinių vadų pasitarimo prezidentūroje. Massu į tą pasitarimą nebuvo pakviestas, nors dieną prieš tai buvo deklaravęs savo lojalumą prez. de Gaulle.

Šis veiksmas yra laikomas dalimi vyriausybės nusistatymo griežtinti politiką tiek prieš europiečius, tiek prieš musulmonus ekstremistus Alžire. Ta politika turinti vesti į laisvą alžirėčių apsisprendimą dėl savo ateities, ir tai politikai priešinasį prancūzų dešinieji, civiliai, ir kariškiai.

Gen. mjr. Massu įpėdiniu paskirtas gen. lt. Jean Crepin, pietinės Orano dalies komendantas ir Indokinijos karo veteranas.

Prezidentas de Gaulle, siekdamas pravesti savo nusistatymą dėl Alžiro, paskutinėmis dienomis turėjo suvėsti į konfliktą su dviem populiariomis Prancūzijos asmenybėmis: gen. mjr. Massu ir politiku Bidault, kuriam buvo uždrausta vykti su kalbomis į Alžirą. Bidault, kurio kėlonės pradžią buvo numatyta vasario 1 d., esąs linkęs draudimo nepaisyti.

Gen. de Gaulle autoriteto ir prestižo bandymas bus vasario 5 d., kada jis pats pradės kelionę po Alžirą.

Civilių ir karinių vadų konferencijoje taip pat nutarta Alžiro departamentinius rinkimus į generalinę tarybą pravesti šių metų pabaigoje.

Pačiame Alžire tarp nacionalistų ir sukilėlių pastarosios dienomis labai pagyvėjo karo veiksmas. Prancūzų kariuomenės komunikate sakoma, kad per 48 valandas 287 sukilėliai žuvo arba buvo paimti į nelaisvę. Tai aukščiausias nuostolių skaičius per dvi paras viso karo istorijoje. Prancūzų nuostoliai nepaskelbti.

MISS SAM, 6 svarus sverianti beždžionėlė, laimingai pergyveno naują Aeronautikos ir Erdvės Administracijos bandymą, vieną iš pasiruošimų žmogaus kelionei į erdvę. Beždžionėlė buvo raketėje išsviesta į erdvę ir 9 mylių aukštyje turėjo atpalaiduoti kapsulę, kad grįžtų į žemę. Bandymo tikslas: ištyti nuo raketos atsipalaidavimo ir grįžimo į žemę galimybes, jei kėlonės į erdvę metu raketėje įvyktų gedimas. Kapsulę atpalaiduoti gali nuo žemės skridimą sekanti tarnyba arba pats astronautas. Šiam uždaviniui beždžionėlė buvo treniruojama ištisus metus, mokoma patraukti rankenėlę, sužibus raudonam signalui.

Beždžionėlė nugabenta į karo medicinos mokyklą Teksase, kur ji vėliau bus suporuota su ankščia kėlione į erdvę atlikusiu patinu Sam. Tikslas - nustatyti, ar erdvės kėlionė nepakenkia vaisingumui.

RAKETŲ BANDYMAI

MASKVA paskelbė, kad jos rusų iššautoji "galingesnė" balistinė raketa, nuskrudusi beveik 8,000 mylių pataikė į numatytą vietą Pacifike 1,24 mylios tikslumu. Ji skridusi 16,146 mylių per valandą greičiu.

JAV gynybos sekr. T.S. Gates Jr. laikraštininkams pastebėjo, kad JAV yra išbandžiusi Atlas raketą 15 kartų, skrendančią per 5,000 mylių, ir kiekvieną kartą jos vidutinis tikslumas buvo 2 mylios. Sovietinė raketa, jo "preliminarinėmis" žiniomis, taip pat skridusi apie 6,500 mylių. Sovietai nėra paskelbę raketos iššovimo bazės, tačiau reikia manyti, kad JAV savo turimomis priemonėmis yra išskaičiavusi jos kelią. Raketos bandymo sekimas Pacifike buvo pradėtas sausio 8 d., ir jame dalyvavo viršutiniai bei povandeniniai laivai su telemetrijos instrumentais, raketų sekimo stotys Havajuose, Johnston saloje ir Kvajaleine, o taip pat telemetriniais instrumentais ir radaru aprūpinti lėktuvai. To pasėkoje JAV galėjo, nors neišsakmiai, paskelbti apie sovietinės raketos įvykdytą bandymą 17 valandų andščiau, negu tai padarė patys rusai.

Rusai šiam bandymui naudoję naują variklį, kuris esąs galingesnis už mėnulį iššautos ra-

ketos variklį, ir naujovišką kurą, kuris, anot Tasso, esąs didelis chemijos laimėjimas. Maskvos džingavimų chore pradėta kalbėti, kad sovietai "dar mūsų amžiuje" galėsį realizuoti savo svajonę: pastatyti laboratorijas Marse ir mėnulyje.

Kol dar nebuvo susipažinusios Amerikoj su skalbiamą mašiną, ne viena lietuvė moteris panašiom priemonėm skalbdavo baltinius tėviškėje, kaip ten ir dabar tebeskalbiama, ką rodo ir ši nuotrauka, neseniai padaryta Lietuvos kaime.

JAV SUSIRŪPINUSIOS PADĖTIMI KUBOJE

Spektaklis televizijos studijoje

Valst. sekr. Herteris senato užsienio reikalų komisiijoje išreiškė didelį JAV administracijos susirūpinimą dėl būklės Kuboje. Prieš porą dienų per televiziją pasakytoji premjero Fidel Castro kalba buvo pats aštriausias Jungtinių Valstybių puolimas nuo jo atėjimo valdžion.

JAV ambasadorius Philip W. Bonsal iššauktas į Washingtoną, kad suteiktų smulkesnių informacijų. Tais pačiais reikalais P. W. Bonsal buvo Washingtonan iššauktas šio mėnesio pradžioje ir Havanon grįžo tik prieš dešimtį dienų su JAV protestu dėl Castro vyriausybės vykdomos nusavinimo politikos.

Kodėl Castro ištrėmė Ispanijos ambasadorių Aukščiau minėtoje kalboje Fidel Castro pakaltino

mu politikos.

Santykiams su Kuba blogėjant, JAV administracija yra nusistačiusi kreiptis į kongresą su pasiūlymu, kad prezidentui būtų suteikta galia mažinti arba didinti cukraus importą pagal reikalą.

Nors tas aktas teoretiškai paliestų visus 16 kraštų, dalyvaujančių Jungt. Valstybių cukraus sutartyje, tačiau pasiūlymas suprantamas, kaip ekonominis ginklas, panaudotinas prieš Castro vyriausybę.

JAV, Ispaniją ir Romos katalikų Bažnyčią, kad jos padedančios Kubos kontrarevoliucionieriams. Esą, ambasados padedančios gaben-ti ginklus, kurie slepiami bažnyčiose, o vienuolynuose spausdinamos prieš vyriausybę nukreiptos proklamacijos.

Ispanijos ambasadorius Juan Pablo de Lojendio, išgirdęs tuos kaltinimus, nuvyko į televizijos studiją kaltinimams paneigti. Ten jis rado dar nebaigusį kalbos premjerą (Castro kalbos užsėdžia po kelias valandas) ir pareiškė protestą. Už tai Castro nutraukė diplomatinis santykius su Ispanija ir įsakė ambasadoriui išvykti iš krašto per 24 valandas.

Nepavykęs perversmas Venezueloje

Venezueloje susektas sąmokslas nuversti dabartinę prezidento Romulo Betancourt vyriausybę. Perversmas buvo planuotas šį savaitgalį, minint dvejų metų sukaktį nuo buvusio prezidento Perez Jimenez nuvertimo. Sąmokslas įvelta eilė armijos ir laivyno karininkų ir nemaža civilių.

Areštų metu surasti numatomos vyriausybės sąrašai, instrukcijos ir sprogmenų. Naujosios vyriausybės galva turėjęs būti pulk. Jėzus Marija Castro Leon, šiuo metu gyvenęs užsienyje. Taip pat nustatyta, kad sąmokslininkai turėjo ryšių su gen. Parež Jimenez ir Dominikonų Respublikos diktatoriumi Trujillo Moli-

Raupų epidemija Maskvoje

Maskvoje pradėtas visuotinis gyventojų skiepėjimas nuo raupų, konstatavus eilę susirgimų ir vieną oficialiai žinomą mirimą. Skiepėjimas ambulatorijose, mokyklose, fabrikuose ir viešbučiuose pradėtas pirmadienį, bet vietos laikraščiuose nei apie jį, nei apie epidemiją nieko neskelbiama.

Miestas dar nėra karantinuo-tas, tačiau geležinkelio stotyse nuo sekmadienio neleidžiama iš-

vykti tiems, kurie neturi skiepimų pažymėjimų. Užsienio aviacijos linijos ruošiasi nutraukti skridimus į Maskvą.

Skiepėjimai pirmiausiai pradėti pietvakarinėje miesto dalyje, kur nuo raupų praeitą savaitę miręs plakatų piešėjas Kokorekinas. Esą, jis grįžęs sirgdamas iš Indijos, ir liga galutinai buvusi nustatyta tik po jo mirties, susirgus jį prižiūrėjusiam gydytojui ir slaugel bei vienam jo šeimos nariui.

Sakoma, kad pasaulinei sveikatos organizacijai būvę pranešti devyni susirgimai, tačiau tikras jų skaičius nežinomas. Maskvoje yra per 5 mil. gyventojų. Dar neaišku, ar skiepėjimas bus išplėstas už miesto ribų.

KAIRĖJE: Vasario 16 Gimnazijos moksleivės laisvalaikio audžia tūtinės juostas. Dirvos fotografui pasirodžius, jos labai nudžiugo, kad jų mėgstamas darbelis bus laikraštyje. Viena net pasiskubino tautinį kostiumą užsisilkti.

* SOVIETŲ "gubernatorių" grupė kėlonę po JAV pradės sausio 29 d.

KADA RECENZENTAI RAŠO, KNYGOS NEPAŠKAITĖ

"Arte Lituano"
vertinant

VLADAS VIJEIKIS

Pastaruoju laiku naujos knygos atsiradimas mūsų labai vertinamas. O pasirodžius kokiam raštui anglų ar kita kuria svetima kalba, mes pereinam į džiaugsmą ir entuziazmą.

Ir verta dėl to entuziazmą kelti, nes spausdinto žodžio sūnė galavimą pradėjome jausti. Todėl nenuostabu, jog dar nepasirodžius S. Goštauto knygai ispanų kalba "Arte Lituano", spaudoje jau skaitėme jos panegirikas.

Povilas Gaučys, mokąs ispaniškai, bene pirmasis bus perskaitęs knygą Amerikoje ir parašė ilgą recenziją išaukštindamas autorių ir rūsčiai subardamas mūsų atstovybes ir konsulatus, kurie tik priėmimuose arbatėlę girkšnoja, o apie lietuviškos spaudos praplatinimą visiškai nesirūpina. (Rūpinasi, kiek gali, tik gal P. Gaučiui nėra žinoma). Aloyzas Baronas besizvalgydamas po 1959 metų lietuviškos kultūros aruodus rado būtina "Arte Lituano" įtraukti į didžiulius mūsų kultūrinius įvykius.

Paėmus į rankas, "Arte Lituano" sudaro gana gerą įspūdį. Nors viršelis neskoningas, tačiau kietas ir knyga storoka. Gausu ir iliustracijų. Jos paimtos iš spausdinių (dauguma iš

S. Goštauto knygos "Arte Lituano" viršelis.

"Lietuvių Dienų" žurnalo), todėl margos ir neryškios.

Skaitėme spaudoje, kad autorius dar visai jaunas vyras, iš Lietuvos išvykęs vaiko amžiuje. Taigi stebėjome jo entuziazmą ir lietuviškos kultūros meilę, kad ryžosi ir sugebėjo išleisti į pasaulį tokią stambią knygą. Tačiau kartu ėmė kilti ir abejonės. Kaip autorius,

tiesiogiai nepažinęs mūsų dailės problemų, gyvendamas toli nuo šaltinių, kuriuose galėtų pasisemti bent teoretinių nuotrupų, galėjo teisingai atvaizduoti mūsų dailę, jeigu jam neteko nei lietuviškos dramos, nei operos išgirsti, nei lietuvių dailės parodos pamatyti.

Paslaptis paaiškinti knygą atvertus. Kaip charakteringą straipsnį imkime iš 51 pusl. aprašymą — Una escultora de la tradicion y de los "ismos" Helena Docius. — Iš kur S. Goštautas paėmė šią antgalvę? O iš "Lietuvių Dienose" tilpusio J. Kardelio pasikalbėjimo su E. Dociene. Tik Kardelis nevadina Docienės tradicijų ir "izmų" skulptore, bet pavadina savo reportažą: "Tradicija ir "izmai" menė".

J. Kardelis klausia E. Docienės — Kokia Jūsų skulptūros bazė? E. Docienė atsako: — Egiptiečiai, Pietų Afrikos negrai, Lietuvos dievdirbiai ir Kanados eskimai, — jie visi teisingai suprato skulptūros paskirtį. Tai yra tarsi bazė, nuo kurios skulptoriui sunku atitrūkti, nežiūrint to, kiek jis sau leistų pabūvoti vielių lankstymo ar panašaus pobūdžio eksperimentuose. Tuo tarpu S. Goštauto knygoje skaitome: Jos meno artistinė bazė, pagal jos pačios prisipažinimą, yra egiptietiška, pietų Afrikos, ir lietuvių liaudies.

Pastaruoju laiku įkvėpimo rado net eskimuose, kaip sakoma, nesvarbu iš kur ateina menas, svarbu, kad menas.

Kitoje J. Kardelio straipsnio vietoje E. Docienė sako: — Bažnyčios ir bankai čia yra beveik vieninteliai skulptoriaus klijantai. Ir aš, be keletos užsakymų portretams, turiu užsakymą vienos bažnyčios fasado figūrai, kurią manau išspręsti kiek galima dekoratyviu ir monumentaliu principu. S. Goštautas iš to sakinio sukuria kitokią istoriją. Jis rašo: — Jos akmenys dūsta tarp namų mūrų, todėl visos jos skulptūros skirtos kitiems tikslams, puošia parkus, bažnyčių fasadus, valstybinius pastatus, muziejus daugelyje Kanados ir U. S. A. miestų.

Tegul man atleis E. Docienė, mano suolo draugė, kad čia ją kaip pavyzdį paėmiau. Bet knygoje šis straipsnis ilgiausias, todėl ir užkliūva. Tačiau ir trumpesniuose straipsniuose parašyta tiek keistenybių ir netikslumų, kad jiems atitaisyti reikėtų parašyti neponesnę knygą. Pav. Č. Janušas pavadintas "socialinių problemų dailininku" ir jam priskiriamas paveikslas, kurio jis nėra niekada sukūręs. Aprašomas pavaizduotas alkoholiikas, kuris greičiausiai priklausytų Samuoliui arba Petrui Kalpokui. A. Vaičaitis pavadintas pasižymėjusiu lietuvių meno kritiku. T. Valius ir Višulas priskirti prie skulptorių. S. Užinskis vadinamas Usenskiu. Bagdonas pakrikštytas Bagodnu ir t.t. Ypatingos pagarbos susilaukė Vizgirda, vienintelis iš dailininkų vadinamas profesorium. V. Kasilius visai nepaminėtas. Kun. Brazausko darbai turi El Greco ir Van Gogho įtaką. Šv. Petro ir Povilo bažnyčia pažymėta, kaip XVI amž., skulptoriai nežinomi. Tuo tarpu ji yra XVII amž. ir skulptoriai italai labai gerai žinomi ir t.t. ir t.t. Visko čia nesuminėsi.

Tačiau, kad ir kaimo klaidų būtų daręs autorius, galima jį pateisinti. Juk ar ispanui tain baisiai svarbu, kuris mūsų dailininkas sprendė socialines problemas, o kuris ne. Tačiau recenzentams reikėtų būti apdairiesniems. Juk: "nėra patriotinės pareigos imtis darbų, kurių nepajėgi atlikti". Ar ne taip, Aloyzai?

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

MENINIŲ LAIMĖJIMŲ KONCERTAS
BOSTONE

Atrodo, nelengvai sukasi mūsų kultūros vežimo ratai. Tačiau atskirų žmonių pastangos ir darbas, jų sukuriamas auka vis dar niūrokoj emigrantinė padangė įžiebta gaivių pragiedrulių.

Tokia atgaivos kupina popietė buvo Bostone sausio 17 d., kai Bostono liet. mišrus choras surengė savo pirmąjį koncertą su tikrai įvairia, spalvinga ir rūpestingai paruošta programa. Tam koncertui scenon iškelti daugiausia darbo įdėjo choro dirigentas komp. Jul. Gaidelis, kuris ne tik chorą paruošė, bet dar mergaičių trio, akompanavo solistei Daivai Mongirdaitei ir, be rods, specialiai šiam koncertui sukomponavo tris dainas — vieną solistei Mongirdaitei ir dvi mišriam chorui. Tačiau komp. J. Gaidelis vienas pats ne choras. Jo šaukieji taktininkai yra tie 30 vyrų ir apie 20 moterų, beveik metus laiko uoliai dirbusių, kad koncertas gerai suskambėtų. Gražių nuopelnų turi ir choro valdyba, vadovaujama tikrai energingo ir liet. dainai atsidavusio pirm. L. Izbicko. Šiandien visi jie gali valandą kitą atsikvėpti, nes jų koncertas buvo meninių laimėjimų koncertas.

Pirmojo pasirodymo daly mišrus choras padainavo aštuonias dainas. Iš jų, klausytojams prašant, teko pakartoti J. Gaidelio šienapiūtę ir Č. Sasnausko Karvelėlį, kurio solinę partiją jautriai atliko Irena Mickūnienė. Nelengva J. Dambrausko Malda už tėvynę, kuria koncertas buvo pradėtas, chormeisterio J. Gaidelio buvo gerai suprasta ir tikrai puikiai pagiedota. Tame pačiame dainavimo lygy skambėjo T. Bražio, K. V. Banaičio, J. Bendoriaus ir J. Žilevičiaus kūriniai.

Antrojo koncerto daly mišrus choras padainavo taip pat aštuonias liet. kompozitorių dainas. Choro dainavime girdėjosi tas pat: geras ir savaimingas dainos paruošimas, tvirtumas ir pasitikėjimas net ir komplikuočiau vietų dainose. Tai akivaizdus įrodymas, kad kruopščiu darbu galima ir su dainos mylėtojų choru prabilti subtilia muzikine kalba.

Antrojo daly pakartoti teko J. Gaidelio Pavasario dainą ir St. Šimkaus Saulelę nusileido. Šią pastarąją dirigentas J. Gaidelis interpretavo tikrai savaimingai — plačiai žinoma daina buvo dainuojama truputį grei-

tesniu tempu, negu buvo įprasta ją girdėti, ir visa tik piano ir pianissimo. Tokio interpretacijos labai išryškėjo gražūs atskirų balsų partijos, daina buvo pilna grakštumo ir lyrumo, kaip velionis komp. St. Šimkus taip didžiai vertino. Nenuostabu, kad klausytojai panoro dar kartą jos paklausyti.

Stilingai ir gražiai skambėjo taip pat K. V. Banaičio, J. Kačinsko dainos ir J. Žilevičiaus Anoj pusėj ežero, kurioje choras galėjo parodyti ir savo balsingumą. Komp. J. Gaidelio chorinės dainos, nors ir moderninės muzikos dvasioj parašytos, buvo idomos tiek savo naujom harmoninėm spalvoms, tiek gyvais ir grakščiais ritmais. Jos sunkesnės už jau žinomas dainas, bet choras šiame koncerte jas nesunkiai įveikė.

Bostono liet. mišrus choro pagrindas yra žinomas to paties komp. Jul. Gaidelio vadovaujamas vyrų choras; vyrų persvara mišriajame chore gal ir yra pati matomiausia jo silnybė. Tačiau koncerte komp. J. Gaidelis vyrus kiek pritildė, o moteris šiek tiek "paspauždė", todėl darma ir balsų pusiausvyra buvo išlaikyta.

Žinoma, nemaža lėmė, kad ir sopranuose ir altuose yra tikrai gerų balsų, kurių dėka reikalingą garso kiekį ir neproporcingoj choro sudėty, galima išgauti. Betgi, tai jokia paguoda Bostono lietuvaiteis, moterims ir merginoms, kurios galėdamos kažkodėl į chorą iki šiol dar neįsijungė. Reikia manyti, kad ne viena jų, paklausiusios šio tikrai pasisekusio koncerto, netruks moterų gretas Bostono liet. mišriame chore papildyti. Gražu buvo, kad visos choro moterys buvo apsirėngusios tautiniais drabužiais.

Koncerto programą pavairino ir praturtino jaunoji solistė Daiva Mongirdaitė, kuri padainavo A. Vanagaičio Dobilėlį, B. Dvariono Žvaigždutę, G. Verdi Violetos ariją iš Traviatos 1-jo veiksmo, J. Gaidelio Pajūrį (F. Kiršos žodžiais), W. A. Mozarto Konstancijos ariją iš op. Pagrobimas iš Seralio ir L. Arditi Bučinių.

D. Mongirdaitė dainavo lietuviškai, itališkai ir vokiškai, visom trim kalbom pasigėrėtina gerai tardama žodį. Bet reikšminga ypač tai, kad ji turi gražų

(Nukelta 15 ps.)

BEST WISHES

To All the Lithuanian People

Frances P. Bolton

CONGRESSMAN

22nd District

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People

BUILDING LABORER'S

Local No.310

JAMES O'TOOLE, SECRETARY
1220 ONTARIO ST.

LIETUVISKI SCRIPAI JUODA DUONA. AUŠČIAUSIOS RŪSIOS RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.
Telephone: TWainig 4-8087

Prekes siunčiame ir per pašta.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti Nurodykit prekę

Nurodykit adresą: Name

No. Street City State

KAČIŲ ŠEIMA

JONAS KLAJONAS

— Girdėjai, žvairaky. — sako katė Čigonė savo kaimynui. — Margis norėtų mus apskusti šeimininkui.

— Kas gi tam kvailiui patikės! Visi žino, kad jis mūsų neapkenčia. Šeimininkas ne nuo šiandien tai pastebėjo. Neišpasakytas pavyduolis! Pavydi mums ir laisvės turime, tiesa, bet ir mokame ja naudotis. Visuomet esame prisirišusios prie namų. Na, retkarčiais išbėgame ten pas kaimynines kates pasišvalgyti, bet tik trumpai — ir vėl tuoj grįžtame namo. O mūsų darbas, nepalyginti, sunkesnis už to skundiko darbą. Ne tik sunkesnis, bet ir gyvybei pavojingas. Mirtis taip ir tyko aplink, net baisu pagalvoti!

— Gerai kalbi, žvairaky. Ne be reikalo tu, seni, esi visų kačių gerbiamas.

— Kai dėl senumo, Čigone, galėtum ir patylėti. — atkirto įsiseidęs žvairakys. — Aš dar neprašau, kad tu mane ant stogo užkeltum. Pats lengvai užbėgu.

— Tik jau nepradėk pykti, mielas, aš gi ne tavo amžiui taikiau, aš tik norėjau mūsų seną draugystę priminti, — meiliu balsu tarė Čigonė, prisiliedama prie žvairakio peties. — Tavo protingų žodžių reikėtų visai kačių šeimai pasiklausyti. Aš tuoj pat visas sušauksiu.

Pilke, Grakščioji, žile, Juoduke, bėkit pasiklausyti mūsų mielo žvairakio išmintingų žodžių!

Subėgusi visa kačių šeima patogiai susėdo ir pradėjo atidžiai klausytis žvairakio žodžių. Jo rūstumas jau buvo praėjęs. Jis tarė:

— Laikas susirūpinti mūsų gyvybę. Šeimininkas turėtų ką nors daryti, kad mus apsaugotų. Jei ne, tai patį šeimininką sugraus žiurkės, ir niekas nebepajėgs nuo jų apginti. Tik pažvelkite aplink, kiek čia mūsų beliko? Šeimininko mylimoji kačiukė jau pastipo, o Meilioji ir tu, Juoduke, kaip atrodot? Kaulai ir oda, vos bepasivelkate. Tu, Juoduke, dabar esi šeimininko mylimiausia katė. Jis mato, kad esi silpna, gailisi tavęs, dažnai paglosto. Matyt, jam užtariant, pati šeimininkė pila tau lašų į burną. Be reikalo tu nesiduodi — žmonės žino, ką daro. Jie mūsų draugai. Susirgusi katė visuomet turi artintis prie žmogaus, nes tik jis gali padėti.

— Kažin, nuo ko mūsų veislė taip nyksta? — paklausė Čigonė. — Ar maras koks užėjo?

— Koks čia tau maras. Beslankiodamas po kaimynines farmas, aš pastebėjau, kad ne visi žmonės kates laiko. O jei kurie ir laiko, tai vos vieną kitą. Užtat jie deda kažkokių nuodų žiurkėms naikinti. Senesnės katės įspėja jaunąją kartą, kad neragautų po sandėlius ir vištinius išmėtyto nuodų maisto. Bet žiurkės, prisidėjusios nuodų, jau daug lengviau duodasi pagaunamos. Kaip tu čia iškentėsi žiurkienos neparagavęs? Ir, žiurėk, nuo tokios apsinuodijusios žiurkės mūsų jaunuomenė ir suserga. Užtat aš ir negaudau tokių pusgyvių žiurkių: nei čia sportišką malonumą jauti, o ir apsinuodyti baisu.

(Bus daugiau)

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

I geresnius ir pelningesnius darbus įsijungiant

Gyvendami Lietuvoje, kurį laiką manėme, kad esame tik ūkininkų ir valdininkų tauta. Vėliau apsidairėme, kad dar galime nesunkiai įsijungti į prekybininkų ir pramonininkų skaičių. O jau gyvendami Vokietijoje, tose stovyklų sujauktose sąlygose, buvome pasidarę tik prekybininkų ir maininkautojų tauta. Neretais atvejais tada kitataučių buvome klausinėjami, iš kur mes turime tiek daug prekybinių gabumų, kad kai kada sugebame net armėnus ir graikus pralenkti!...

Čia, į šį kraštą atsikėlę, kurį laiką buvome juodų darbininkų tauta. Ir ne iš noro, bet iš būtinio reikalo. O dabar, kada įkandome šio krašto daugelį sunkumų, mes jau ir patys nebežinome, kokia tauta save pavadinti. Juodus darbus paliekam, tvirtinamės senose arba naujai įgytose profesijose. Tik retas kuris, mažiau gabumų, energijos ir apskrumo turįs, arba jau labai gerai uždirbęs, liekamės senuose, mums svetimuose darbuose. Visi kiti geresnius darbus susirado, o jei kurie jų dar neturi, tai visvien sparnus pakėlę dairosi.

Labai daug moterų, o ir vyrų, yra nuėję į įvairius raštinių darbus. Savaime suprantama, darbas kur kas malonesnis, o ir uždarbiai ne taip jau blogi. Ypač padirbus ilgesnį laiką ir vieną ar kitą specialybę įsigijus.

Daug vyrų yra išmokę braižytojų specialybės ir kai kurie sugeba net su inžinieriais konkuruoti. Daug kas verčiasi nekilnojamo turto prekyba ir daro gražų pinigą. Yra įsijungusių į įvairius apdraudos darbus ir taip pat gražią karjerą darančių. Nemaža jau verčiasi vasarvietėmis, moteliais ir kitais turistams reikalingais patarimais.

Vienok gerai įsikūrusių ūkininkų, taip ir neteko sukurti. Jei vienas kitas, kaip šalutiniu verslu ir verčiasi, tai didesniu mastu šia sritim nesidomi. O kai pasidairai, tai beveik visi gerieji Suvalkijos ūkininkai čia yra atsidiūrę. Tat ir nebesupranti, kad, kadais vadinęsi ūkininkų tauta, iš tos profesijos pabėgom. Bet nemanyčiau, kad dėl to reiktų gailėti. Čia ne namai, reikia dairytis tokio darbo, kuris ir mielesnis, ir pelningesnis. O geru ūkininku šiose sąlygose pasidaryti, reikia nemažos praktikos. Kitaip sakant bernu ūkiuose pabūti, o taip pat ir kapitalo turėti. Blogu ūkininku, aišku, kiekvienas galėtų būti, bet tai mums garbės nedarytų ir pelno neneštų.

Pastaruoju laiku, kurie susikrovė vieną kitą dolerį, nemažai jau yra bandančių pereiti į prekybą. Ir tokių prekybininkų kiekvienoj lietuviškoj kolonijoje nesunku sutikti. Turbūt jų daugiausia yra Chicagoje, bet jau yra ir kitose, mažesnėse kolonijose.

Be abejo, mūsų pareiga, kaip ir kitose profesijose, pirmoj eilėj savuosius palaikyti. Kitaip sakant, sudaryti jiems geresnes sąlygas atsistoti ant kojų. Juk mes turbūt teisingai galvojame, kad kai jie geriau atsistos, stipriau parems savo centu ir visus lietuviškus darbus. Bet iš kitos pusės ir saviems lietuviams prekybininkams reikia užmiršti tą dėsni, kuri dauguma praktikavom Vokietijoje: per vieną naktį pasidaryti turtingu. Jį reikia užmiršti, kad vėl mus nepradėtų lyginti su graikais ir armėnais, kaip tada, Vokietijoje, visiškai nejuokaudami paklausdavo.

Palyginti, dar mažai kas yra įsijungę į savistovių pramonę. Ir ne todėl, kad nebūtų norinčių, bet kad reikia didesnio patyrimo ir daugiau kapitalo. Vienok, kiek mus pasiekia žinios, ir čia yra gražių užsimojimų. Ir amerikiečių pasakymą, kad "kas gamina ir parduoda — tas daugiausia uždirba", ir mes pradėsime plačiau bandyti.

B. G.

ARGI GALI BŪTI?

Statau klausuką prie informacijos iš Brazilijos, kad Sovietijoje esą 3,000 Brazilijos piliečių, ir kad visi jie lietuvių tėvų vaikai, parvežti iš Brazilijos po antrojo pasaulinio karo.

Komunistinė spauda garsina Lietuvos kiekvieną repatriantų grupę: deda fotografijas, pasiūlo kelionę su grupių reprezentantais, paskui rašo apie jų įkurdinimą ir tt.

Tokių sugrįžėlių grupės pradėjo rodytis ne tuoj po karo, o tik po 1950 metų. Jų buvo vien iš Brazilijos, bet ir iš Argentinos, Urugvajaus. Ir jų buvo ne dažniau, kaip kas keli mėnesiai. Grupių dydis niekad nesiekė šimto, o dažniausia esti tik keliolika ar keli. Jų tarpe tik

po vieną kitą gimusių emigrantų. Taigi neįtikėtina, kad emigracijos gimusių lietuvių būtų jau susirinkę Lietuvoj net trys tūkstančiai. Abejoju, ar yra jų kelios dešimtys.

Trys tūkstančiai Brazilijoje gimusių ir Sovietijoje parvežtų jaunuolių bei vaikų gali būti, bet didžiuliam jų bene bus ukrainiečiai, rusai ar kiti įvairių laikų emigrantai — pabėgėliai. Brazilijos prekybinės misijos narys visus tris tūkstančius priskyrė lietuvių kategorijon greičiausia todėl, kad, turbūt, lietuvių repatriantai bene bus narsiau už kitus bandę pareikšti savo nusivylimą ir nepasitenkinimą bei norą ištrūkti iš "rojaus".

V. R.,
New York

Kalbantis apie Dausuvą...

Kas yra kreolai?

J. Petreikis (Dirvos 7 nr.) sakosi iš esmės kalbą apie Br. Honduro Dausuvą. Daugiausia dėmesio savo pareiškime jis paskyrė kreolų klausimui. Pasiremdamas pora sakinių iš dviejų propagandinių brošiūrų, jis

DĖL METMENŲ

Kai man pasiūlė "Metmenis", tai, paėmęs į rankas pirmąjį jaunosios kartos kultūros žurnalą, pagalvojau, jog bus lietuvių pradėta platinti geltonoji spauda, nes ant viršelio atspausdintas paveikslas lyg paimtas iš bulvarinės dėžės. Aš nesu ortodoksas ar koks fanatikas, tačiau toks meno kūrinys visiškai netinka tokiam rimtam žurnalui, kokį jaunimas mums parengė. Net ir reklaminių požiūrių aš būčiau prišingas tokiam žurnalo viršeliui. Tokią šlykstinę palikime meno atstovams, bet ne eiliniams skaitytojams.

Turinys toks įdomus, ir toks gilus, jog skaitai ir negali atsisukti nuo straipsnių. Medžiaga analizuojama moksliniu metodu. Teisingai Z. R. įvertino pirmąjį "Metmenų" numerį, patiekdamas platesnes ištraukas. Sveikinu iniciatorius, redaktorių ir bendradarbius už taip vertingą, kondensuotą paruoštą medžiagą. Pageidautina, kad skaitytojai labiau domėtųsi ir paremtų jaunųjų pastangas "Metmenis" prenumeruodami.

A. Musteikis,
Detroit

AR LAIKRAŠČIAI, AR TIK LAIKRAŠČIŲ VIETĄ UŽIMANTIEJI?

Abu susivienijimai leidžia savo laikraščius. SLA leidžia "Tėvyne", o LRSKA leidžia "Garsą". Abu laikraščiai mirštanti nuobodė. Manau, kad tos turtinės organizacijos galėtų ir kitaip pasitvarkyti, bet jų mokyti nenoriu. Man svarbu kitu reikalu čia savo nuomonę pasakyti.

Neseniai, platindamas laikraščius, užsukau pas tokį tautietį, kuris man ir sakė:

- Turiu du laikraščius, nes priklausau abiem susivienijimams. Ir man jų užtenka.

- Ar tu manai, kad jie laikraščiai?

- Well, o kaip gi? — į mano klausimą klausimu atsakė.

- O aš manau, kad susivienijimai tik tokius laikraščius leisdami lietuvių bei pagreitintai duobė kasa.

St. U.,
Detroit

Dirvos skaitytojas W. Alksnins, iš Mansfield Center, rašo: "B. Raila labai įdomiai rašo. O kai laikraštį skaito daug žmonių, tai vieni iš jų nori trumpų rašinių, kiti ilgesnių. Labai sunku visiems įtikti".

Dirvos skaitytojas Jonas Dabokas, iš Chicago, rašo: "Būkite santūrus. Neįsileiskite į didesnes politines polemikas. Visad rašykite tiesą ir ją drąsiai sakykite į akis".

Dirvos skaitytojas Ant. Bernotas, iš Waterbury, rašo: "Labai geri Br. Railos straipsniai literatūrinėmis ir kultūrinėmis temomis. Ir juos visada mielai skaitau. Taip pat pageidautina daugiau humorio ir visokių geriau "nusisėkusių" ištraukų iš kitų laikraščių, kaip tai buvo duota Naujų Metų numeryje".

DABAR REIKIA TIK SUSIJUNGTI ĮSĄJUNGA

"Vienybė", pasidariusi moralinio teroro oficiozu, tik nežinia iš kieno malonės, dabar skundžiasi, kad pati nukentėjusi: chuliganai išdaužė langus.

Ir vienus ir kitus aš lygiai vertinu. Vieni daug moralinius langus, o kiti fizinius. Reikia tik dabar abiem susijungti, tai jau bus nieko sau pajėga. O gal ir J. Tysliavos organizuojamai draugijai išeitų sviri centro valdyba.

Kazys Juknaitis,
Charlesburg

"iš esmės įrodė", kad Br. Hondure yra kreolų ir yra kreolų kalba. Atseit, niekus šneka, kas sako (Veselauskas?), kad kreolų kalbos negali būti ir kad nėra tokios tautos ar rasės.

Žinoma, jeigu J. Petreikis būtų pasidairęs esmės esmingesniuose šaltiniuose, būtų esmingiau atradęs, kaip ten yra su tais kreolais.

Kreolas yra tolokos eilės išvestinis žodis iš lotyniško *creare*, kurs reiškia sukurti, sutverti. Kreolais jau 16-me amžiuje Vakarų Indijose pradėta vadinti žmonės, gimę ir augę tose kolonijose, bet kilę iš Ispanijos ateivių. Tai reiškė, kad tie žmonės nėra nei indėnų ar juodžių kilmės, o yra tikri (kilnūs!) ispanai, tik ne iš Ispanijos, o "sutverti", t. y. gimę ir išauginti tolimoje kolonijoje.

Dabar įvairiuose, daugiausia tropikiniuose ar pusiau tropikiniuose Amerikos kraštuose kreolais vadinami žmonės, tenai gimę ir augę, bet paeinantieji iš nevietinių rasių, paprastai iš europiečių: prancūzų, ispanų arba ir kitų. Yra ir juodų kreolų, dažnai vadinamų kreolais-negrais. Tai šiuose kraštuose gimę-augę negrai. Juos kreolais emė vadinti, kad skirtų nuo Afrikoj gimusių negrų.

Kai kurie "esminės informacijos" šaltiniai sako, kad kreolai esą "mišraus (europiečių ir vietinių) kraujo" žmonės. Bet tai visiškai klaidinga. Kreolas iš tikrųjų gali būti betkokios tautybės, betkokios rasės (grynos ar mišrios), tik jo tėvai ar protėviai turi būti ateiviai iš užjūrio. (Anot Encyclopedie Britannica, kreolas gali būti net ir *ar k l y s l*). Tiesa, kreolai paprastai savo išvaizda jau skiriasi nuo žmonių tų rasių, iš kurių jie kilę. Bet skirtumo priežastis yra ne "kraujo", o tropikinės ar pusiau tropikinės aplinkos įtaka.

Jeigu šiaurinėj Amerikoje kreolo pavadinimas būtų plačiai vartojamas, tai ir čia gimę lietuviai būtų kreolai, o A. Margerio žodyne pavaizduoti "kalba" būtų vadinama viena iš kreoliškų "kalbų". Panašiai, kaip Br. Honduro juodųjų kreolų kreoliška "kalba" yra anglų kalba sumaišyta su kuria nors vietine kalba, taip Amerikos lietuvių kreoliška "kalba" galėtų būti laikoma esanti padaryta (sukurta, sutverta), į lietuvių kalbą pridėjus tam tikrą kiekį anglų kalbos priemaišų.

Meksikoje kreolai yra gryniausios ispanų kilmės meksikiečiai. Šiaurinėj Amerikoje kreolų vardas vartojamas Louisianoje ir... Aliaskoje. Aliaskoj kreolais vadinami rusų palikuonys. Čia jie ir rasinių požiūriu mišrūs: rusų su eskimais ar indėnais mišinys. O Louisianoje kreolai yra prancūzų palikuonys. Jungtinėse valstybėse kreoliška kalba reiškia ne ką kitą, kaip Louisianoje vartojama *prancūzų kalbos* tarmė.

Dausuvon nusikėlusį lietuvių tenai gimę vaikai jau būtų kreolai. Jiems nebūtų reikalo perimti tą kreolišką kalbą, kurią J. Petreikis pavyzdžiais pavaizdavo. Galimas dalykas, kad jie sukurtų savo kreolišką kalbą, lietuvių kalbos pagrindu... Tačiau tai galėtų įvykti, jeigu Dausuvą išskirtų pakankamas kiekis pakankamai jaunušėimų...

Esu iš tų, kurie mano, kad to nebus.

J. Petreikis mano, kad taip sakyti nerimta, ir kad reikia įrodyti, jog nebus. Bet čia o n u s p r o b a n d i (įrodinėjimo našta) gula ant pečių tiems, kurie sako, kad bus, o ne tiems, kurie mano, kad nebus.

Dausuvos sumanytojai, jeigu jie tam reikalui siekia

kieno nors finansinės paramos, patys turi ir įrodyti skeptikams (ne būtinai visiems, bet būtinai tiems, iš kurių tikisi gauti pinigų tyrinėjimams), kad lietuvių tarpe bus pakankamas kiekis kvalifikuotų Dausuvos kolonistų, jeigu tik paaiškės, jog yra patenkinamos sąlygos jiems tenai kurtis. Tačiau, jeigu įrodytų, kad tik toki, kaip, pavyzdžiui, J. Petreikio apie kreolus, tai vistiek iš kalbų apie Dausuvą pasiūlyti nebus vien tik bolševikų privilegija.

V. Rastenis

Konkursinė nuotrauka Nr.27

Prieškalėdinis vaikų sujudimas. Viena telefonu teiraujasi ar jau atvažiavo Kalėdų senelis...

Kiti rašo

VATIKANO IŠLEISTI PAŠTO ŽENKLAI PAKEISTI NEATSIKLAUSIANT DAIL. V.K.JONYNO

Apie Vatikano išleistus pašto ženklus "Tėviškės Žiburiai" pasakutiniai numeryje duoda daugiau informacijų. Ir pasirodo, kad jie išleisti kitokie, negu dail. V. K. Jonynas paruošė. Laikraštyje rašoma:

"Parašas "Poste Vaticane" iš šono nukeltas apačion. Paties šv. Kazimiero galva sumaižinta ir rate kilstelėta augštyti, o tuo būdu pasirodė pečiai padengti hermeline. Jonyno projekte parašas "Primarius Lithuaniae Patronus", kuris užleido vietą parašui "Poste Vaticane", nukeltas į šv. Kazimiero galvą supantį ratą ir sujungtas su žodžiu S. Casimirus, o ten Jonyno sutalpintos datos iškeltos ženklo viršūn ir parašytos ne romėniškais, bet arabiškais skaitmenimis.

Pakeitimai, kaip matome, padaryti ryšy su įrašų vietų pakeitimu. Dėl to pakeitė ir ženkle vaizduojamų dalykų proporcijos, kas ypatingai atsiliepė į katedros kairį šoną, atgręžta į šv. Kazimierą supantį ratą. Nors ir duplesta viena kolona, tačiau ten ilko tuštuma, kurioje galėjo iškilti ir paties šv. Kazimiero koplyčios bruožai. Kitkas atrodo taip, kaip Jonyno projekte, tik jo buvo numatytos trys spalvos, o išspausdinta viena spalva, matyt dėl to, kad pigiau. Jonyno projekte ratas su įrašu apie šv. Kazimiero galvą turėjo būti auksiniai geltonos spalvos, kas sudaro aurolės išplūdį, fonas ramielis mėlynas, o pats portretas, įrašas "Poste Vaticane", pilles ir katedros piešiniai — pilkšvai juodi.

Kodėl visi šitie pakeitimai padaryti be autoriaus žinios ir ar dail. Jonyno projektas buvo daromas pagal iš Vatikano pašto gautus nurodymus, niekas iki šiol nėra paaiškinęs. Reikia laukti, kad paaiškintų tie žmonės, kurie reikalauja tvarkę Romoje. Gera būtų išgirsti apie visus rūpesčius tuo ženklu bei jo paruošimo eigą.

Greetings and Best Wishes
To Our Friends and Patrons

NELSON'S Family Style Restaurant

PRIVATE PARTIES
- BANQUETS

Wedding Anniversaries

Open Daily - 5 P. M.

Sundays 12 to 7 P. M.

1422 ADDISON ROAD
EX 1-4000

CLEVELANDO ŽINIOS

• Čiurlionio ansamblio 20 metų sukakties minėjimas ir koncertas įvyks Clevelande, birželio 4 d. Čiurlionio ansamblis yra įsisteigęs 1940 metais sausio 15 d. Vilniuje.

• Mirga Dabrikaitė-Kižienė, jau čia baigusi aukštųjų mokslus lietuvaite, vadovauja Clevelande šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai.

• A. Spirikaitis, kurį laiką gydydis Doctors ligoninėje, sveiksta namuose. Pr. Židonis dar gydosi St. Vincent Charity ligoninėje. Juos aplankė Ramovės valdybos atstovai.

PARENGIMŲ KALENDORIUS

Vasario 27 d. Vysk. Valančiaus Lituanistinės mokyklos vakaras.

Balandžio 23 d. Grandinės pavasario koncertas.

Gegužės 14 d. JAV ir Kanados jaunųjų dainininkų ir kitų talentų konkurso koncertas. Rengia Dirva.

Gegužės 22 d. Vasario 16 Gimnazijai paremti vakaras. Rengia būrelių vadovai.

Birželio 4 d. Čiurlionio ansamblio dvidešimtmečio koncertas.

KONCERTAS BOSTONE

(Atkelta iš 3 psl.)

balsą, neabejotiną muzikalumą ir, gal itin svarbu, dainininkės prigimtį. Ji gieda kaip lakštutė, taip įsijausdama į dainuojamą kūrinį, kad, rodos, pamiršta ir prieš save esančius klausytojus.

Violetos ir Konstancijos arijos akivaizdžiai parodė, kad Daiva Mongirdaitė ir dainavime, ir interpretacijoj daro didelę pažangą. Tai tikrai sunkias arijas ji dainavo, lyg būtų įgudusi dainininkė. Koloratūrinės figūros ir gamos buvo atliktos dvasiai, apvaldytas stilius ir išgyventa kiekviena muzikinė frazė. Miela ir jos laikysena scenoj. Tikrai malonu tarti, kad šiame koncerte ir Daiva Mongirdaitė pasirodė su ryškiais meniniais laimėjimais. Tegu jai pučia geri vėjai ir nesudrasko jos tikėjimo ir vilčių.

Mergaičių trio — Irena Mickūnienė, Alė Dousienė ir Vida Mališauskaitė — jautriai, muzikaliai ir patraukliai padainavo B. Budriūno Šauksma, Schumano Svajone (F. Kiršos versta į liet. kalbą) ir X Čiribiribėn. Mišraus choro akompaniatorius — jaunas Saulius Vaičiaitis.

Po koncerto Bostono liet. mišrus choras surengė pobuvį Amerikos liet. piliečių d-jos salėj, kurin atėjo daugiau 200 tautiečių. Pobūvio programą nuotaikingai atliko vyrų choras, vyrų kvartetas ir Alė Dousienė. Taigi, beveik antras koncertas. Tačiau ir į patį koncertą ši kartą Bostono lietuviai susirinko tikrai gausiai, kuo tik džiaugtis galima. Tas klausytojų gausumas, tai gražus atpildas komp. J. Gaideliui ir jo chorui už ilgą valandų darbą.

Vieną žodžiu, liet. dainos popietė Bostone visais atžvilgiais pasisekė. Svarbiausia, žinoma, yra tai, kad išgirdom tikrų meninių laimėjimų koncertą. St. S.

Clevelando šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos dalis šokėjų, kurios gražiai pasirodė Tėvų Komiteto surengtoje kalėdinėje eglutės sausio 3 d. Naujosios parapijos salėje. V. Bacevičiaus nuotrauka

Ramovėnų padėka

Nuoširdžiai dėkojame visiems atsilankiusiems į Klaipėdos atvadavimo minėjimą. Muz. A. Mikulskiui už idomią paskaitą. B. Auginui už jautrius žodžius, skirtus sukilėliams ir žuvusiems vaduojant Mažąją

Lietuvą. J. Stempužini už pamėtinimą ner lietuvių radijo valandėle. E. Karnėnui už išsamų istorinį straipsnį apie Klaipėdos kraštą, atspausdą Draugo dienraštyje. B. G. už paminėjimą Dirvoje Klaipėdos sukilimo vadovo J. Budrio sukaktį.

LVS "Ramovė" Clevelando skyriaus valdyba

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People

THOMAS J. UNIK CO.

INSURANCE AGENCY

EVERYTHING IN INSURANCE

East 9th St. Pier Bldg.

TO 1-0200

20 metų tos srities

praktika

Vokiečių radijo
taisymas

TELEFUNKEN

Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairius dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

PASINAUDOKITE PATIKIMU, KRUOPŠČIU IR GREITU FIRMOS PATARNAVIMU

SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ

Lietuvą, Ukrainą, Baltgudiją, Latviją, Estiją ir kitas respublikas

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

Licensed by USSR
MŪSŲ SKYRIAI

Atdara kasdien nuo 9-6;
Sėkmadieniais nuo 9-4.

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MAarket 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWer 1-1461

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOHawk 2674

308 W. Fourth Street
BOSTON 27, MASS.
Tel. ANDrew 8-5040

11339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 val. ir adresata pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų). Įstaigose yra pirmos rūšies pasirinkimas įvairių prekių. Reikalauskite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informaciją apie naujas muitų normas ir patarnavimus.

Atsiminkite, kad mes esame specialistai, kas liečia siuntinių persiuntimą.

BEST WISHES

To All the Lithuanian People

JUDGE

Bernard J. Conway

MUNICIPAL COURT

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People

**GRABLER MFG.
COMPANY**

6565 BROADWAY

Michigan 1-9260

GREETINGS and BEST WISHES

**ST. CLAIR BUILDERS
& SUPPLY CO.**

BUILDERS SUPPLIES - BRICK -
CEMENT - LIME

20020 ST. CLAIR AVE

KE 1-6000

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People

HILDEBRANDT PROVISION CO

3619 WALTON

ME 1-3700

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

**SUPERIOR
SAVINGS**

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• Buvo žinių, kad Laurynas Kapočius, Maskvos atvežtas į atstovybę Washingtone, atšauktas. Pasirodo, kad buvo tik išvykęs gauti naujų nurodymų, kaip geriau drumsti vandenį lietuvių tarpe. Dabar vėl grįžęs.

• Vilniuje atidengtas paminklas teatralui B. Dauguviečiui, paskutiniaisiais metais sąžiningai tarnavusiam komunistams. Paminklas atidengtas valstybinio teatro kieme.

• Lietuvoje sunkiai susirgęs kan. J. Stankevičius, Kauno arkivyskupijos valdytojas. Kaip žinia, sovietai dažnai jo vardą panaudoja pro pa gandiniais "taikos" tikslais.

• Lietuvių šeimų skaičius Washingtone, D. C. siekia virš 200. Naujakurių vis daugiau atsiranda ir jie daugiausia dirba Kongreso bibliotekoje.

• Chicagoje jau pradėti pardavinėti bilietai į "Trubadūro" operą, įvykstančią kovo 19, 20, ir 27 dienomis Marijos Mokyklos salėje.

• Hannoverio apylinkėje, Vokietijoje, lietuviai išsirinko naują valdybą: Vaclovas Šukys — pirmininkas, K. Vilkaitis — sekretorius ir Petras Leviskas — išdininikas.

• Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Chicago skyrius išsirinko naują valdybą. Ją sudaro: Vytautas Lapinskas — pirm., Aleksas Tornau — vicepirm., Ign. Juzėnas — sek., Br. Lukšaitė — ižd. ir Mik. Ivanauskas — narys.

• G. Folkas pagaliau pasiekė Bostone gyvenančią savo motiną ir seserį. Jis prieš pusmetį su dėde repatriavo į Vokietiją iš Marijampolės, kur dėdė dirbo kolūkyje.

• Stasio Baro koncertas Bostone, kurį rengia Pabaltiečių Draugija, įvyksta sausio 29 d. Jordan Hall.

• Lietuviškai spausdinama komunistinė spauda verkšlėna, kad į JAV su kelių iškamšinių sovietinių respublikų vadinamais premjerais neatvyksta M. Šumauskas. Esą, atvyksta Rusijos, Ukrainos, Georgijos, Kazachstanas ir Azerbeidžano premjerai.

• Julija ir Jurgis Gyliai, virš 10 metų išgyvenę Australijoje, sausio viduryje su 4 vaikais atsikėlė į Chicago.

TORONTO

APTARTI VASARIO 16 MINĖJIMO REIKALAI

LNT Moterų Būrelio sueigoje, kuri įvyko sausio 17 d., buvo smulkiai aptarta Vasario 16-sios minėjimo - vaišių reikalai. Kas liečia vaišes, jau iš ankstyvesnių metų Lietuvos Nepriklausomybės šventės parengimų esame patyrę, kad Moterų Būrelio įnašas į bendrą LNT veiklą yra labai didelis. Tikimės, kad ir šį kartą jos tikrai mokės sudaryti sąlygas jaukiai praleisti laiką, pabendrauti ir giliau pajusti Vasario 16-sios šventės didingumą ir prasmę.

Visa tai bus vasario 13 d. 7 val. Lietuvių Namuose, didžiojoje salėje. Šios šventės proga kalbėti yra pakviestas "Laisvosios Lietuvos" laikraščio redaktorius Alg. J. Kaulėnas.

Kvietimais reikia iš anksto apsirūpinti, kurie gaunami pasplatintojus arba kreipiantis telefonais: A. Kiršonis CH 7-0991, P. Adomaitis LE 5-5066, Vl. Skirgaila LE 6-8941 ir A. Statulevičius LE 3-3027.

AKADEMIKŲ SKAUTŲ SUVAŽIAVIMAS

Vasario 6 d., šeštadienį, Hartforde įvyks rytinio pakraščio akademikų skautų šventė. Iškilmingos sueigos metu į seniores bus pakelta apie 12 jaunų Korp! Vytis narių iš New Yorko ir Hartfordo.

Po iškilmingosios dalies bus vaišės ir pasilinksminimas. Vieta — Lietuvių Piliiečių Klubas, 227 Lawrence St., Hartford. Pradžią — 3 val. punktualiai. Visiems atvykusiems bus parūpintos nakvynės.

Visi rytinio pakraščio akademikai skautai ir jų asmeniškai kvieisti draugai prašomi dalyvauti.

• Kun. St. Žilys pradėjo profesoriauti Romos Laterano universitete.

• Inž. Br. Makaitis, Dirvos bičiulis iš Norwood, Mass., apmokėdamas metinę prenumeratą, atsiuntė gražų laišką ir \$5.00 auką.

• J. A. Urbonas, Dirvos atstovas iš Davton, Ohio, apmokėjo metinę prenumeratą J. Vaivada. Vokietijoje.

• Lietuvių radijo pranešimams Madride suėjo penkerių metų sukaktis. Pranešimai buvo pradėti 1955 m. sausio 2 d. Dabar pranešinėjama kasdien 15 minučių.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

East Chicago Jūry skautų "Nendré" valties skautės, dalyvavusios jūry skautų "Klaipėda" laivo steigiamajame susirinkime. Iš kairės klupo: Dalia Nemickaitė, Aurelija Ginčauskaitė, Aldona Paukštelytė, Birutė Paukštelytė, Ramunė Bagdanskytė, Rūta Domarkaitė, Stovi: Ilma Mažeikytė, Vida Kvietkauskaitė, Aldona Normantaitė, Danutė Steikūnaitė ir Nijolė Kriaučiūnaitė.

E. CHICAGO

A.A. EDUARDA VILUTĮ PALYDĖJUS

Pačiame amžiaus kūrybingume ir didžiųjų savo planų realizavimo išvakarėse, netikėtai, Naujųjų Metų dieną, išsiskyrė iš mūsų tarpo visų gerbiamas ir branginamas lietuviškų maldaknygių leidėjas bei spaudos platintojas Eduardas Vilutis.

Tegu bus man atleista, kad paliesiu tik mažą Eduardo gyvenimo tarpą, liečiantį jo įnašą į mūsų apylinkės lietuvių gyvenimą. Tai nebus jo atliktų darbų įvertinimas, bet tik kelios pastabos eilinio praeivio, stebėjusio jo lietuvių bei išlaikyti darbą.

Per išėjusius dešimtį metų, kiekvieną sekmadienį, tylus ir susikaupęs stovėjo prie kuklaus staliuko, papuošto lietuviškomis knygomis bei žurnalais ir laukė praeivio sustojant ir įsigyjant bent vieną lietuvišką leidinį. Jis nešaukė reklančiomis reklamomis kaip, kad daro daugelis prekybininkų, bet tyliai ir su dideliu rūpestingumu patarnavo kiekvienam, kas norėjo knygą įsigyti ar laikraštį bei žurnalą užsiprenumeruoti. Kiek džiaugsmo ir pasitenkinimo turėdavo, jei kas iš mūsų nusipirkdavom knygą ar pratęsdavome laikraščio prenumeratą. Šitą jo darbą galima palyginti su spaudos draudimo laikų knygnešiais bei to meto lietuviškos spaudos leidėjais. Jis buvo tikras tremties meto knygnešys ir lietuviško rašto skleidėjas.

Pastaruoju metu mūsų staptelėjimai ties jo lietuviškos spaudos staliuku vis retėjo ir retėjo, o jo rūpesčiai vis augo. Kitas jo vietoje būtų šaukęs ir triukšmavęs, kad mes nepastebėdami staliuko su lietuviška spauda, praslenkame pro šalį ir, kaip nieko dėti atoklausu stoje, dalinamės dienos įspūdžiais. Jis kuklus ir, likęs vienas stovėti, pergyveno mūsų abejingumą lietuviškai knygai. Ir tik paklaustas padarydavo savo pastabas neperkančiųjų adresu. Visa tai jis gliai ėmė į širdį ir skaudžiai pergyveno dėl lietuviškos knygos ateities.

Tuntininkai A. Butkevičius ir Gasnerienė pasirašo E. Chicago Jūry skautų "Klaipėda" laivo steigimo aktą. Toliau matyti svečiai ir skautai.

E. Chicago Jūry skautų ir skautėlių mamytės, "Klaipėda" laivo steigiamajame susirinkime proga, paruošę skanūs užkandžius.

Iš jaunų dienų suaugęs su lietuviška knyga, Eduardas negalėjo be jos gyventi ir tremtyje. Kiek kuklių savo išteklį jis yra įdėjęs į lietuviškų maldaknygių leidimą, mes nežinome, bet tą darė ne dėl pelno, (nes žinome kokį "pelną" neša knygų leidimas) bet iš meilės lietuviškam raštui. Dažnai gyvenime būna, kad kuklių darbininkų mes nepastebime ir jų neįvertiname, o tik jiems pasitraukus pajuntame atsiradusią spragą ir suvokiame jų atlikto darbo svarbą.

Išėkis ramybėje mielas Eduardai, nors Tavo amžino poilsio vieta turėtų būti ne čia, bet savojoje tėvynėje, kurią taip mylėjai ir dėl jos reikalų bei rašto sielojaisi.

A. Juodvalkis

Bendruomenės apylinkė per 1959 metus iš viso turėjo

Detroit

VASARIO 16 GIMNAZIJAI AUKOS

Detroitė į 1 dolerio vaju jau įsijungė šie asmenys: Po 2 dol.: Marija ir Juozas Staugai, Kazys Veikutis, Vincas Misiulis, Kazys Razauskas.

Po 1 dol.: Jonas Petrušionis, Bronė Beržanskienė, Jurgis Gerulaitis, Pranas Misiūnas, Alg. Pesys, B. Vilkas.

CHICAGO

Jaunųjų talentų gražus pasirodymas

Sausio 17 d. Jaunimo Centro salėje įvyko Imigrants Service League Lietuvių Komiteto rengtas jaunųjų lietuvių talentų viešas pasirodymas — varžybos. Dalyvavo 16 mergaičių ir 5 berniukai. Be to, dalyvavo ir 1958 m. gavę pirmąją premiją jaunas gabus pianistas Alvydas Vasaitis (Vokietijoje ėjusio laikraščio "Minties" redak. Jono Vasaičio sūnus) ir trečiąją premiją — pianistė Izolina Jovaišaitė ir pianistas Manigirdas Motekaitis.

Jury komisiją sudarė muzikai: Jonas Byanskas, kun. Balys Chomskis, Algis Simkus, Leonardas Šimutis jr. ir Antanas Skridulis. 1960 metų premijos atiteko 8 atstovams.

Pirmąją, piniginę, premiją laimėjo akordeonistas Ažuolas Stelmokas, antrąją — pianistė Rita Jaraitė ir trečiąją — pianistė Elzbieta Piežaitė. Šie buvo jaunių grupė. Antrojo, suaugusiųjų varžovų grupė, pirmą vietą teko smuikininkui Nerijui Paulioniui, antroji — dainininkams: sopranui Onai Blandytei ir mezzosopranui Laimutei Bildušienėi. Šios premiją pusiau pasidalino. Trečioji vieta — pianistė Marytei Vilkaitei. Ši gimusi Chicagoje.

Be šių, išskirtinumo pažymėjimus gavo fleitistė Katryna Lukaitė, kuriai akomponavo jos motina Lukienė. Varžybose dalyvavo ir kanklininkai. Jaunių grupė laimėjo trys sesutės kanklininkės: Aušrelė, Danutė ir Jūratė Vajčiūnaitės.

Publikos buvo pilna salė. Komitetui vadovavo kultūrininkas Albinas Dzirvonas, buvęs ilgametis "Dainavos" ansamblio pirmininkas, vienas ansamblio steigėjų ir buv. Chicago BALFo apskrities reikalų vedėjas.

Lietuvis — fabriko vedėjas

American Brake Shoe Co. įmonėje Chicago Heights, Ill. vedėju jau kuris laikas yra lietuvis Bruno S. Wesele, kurio žinioje dirba 600 darbininkų. Darbą atlieka sąžiningai, sumaniai. Įmonės vadovybė juo labai patenkinta.

Kovo mėnesį statoma opera "Trubadūrai"

Chicago vyrų choras jau kelinti metai iš eilės stato operas. Siemet, kovo 19 ir 20 d.d. statoma Verdi 4 veiksmų opera "Trubadūrai", kurioje, be vyrų choro, dalyvauja moterų choras ir žymesni solistai. Spektakliai vyks Marijos mokyklos salėje. (Jv)

Dirvos skaitytojai kviečiami atidaryti taupymo sąskaitas lietuvių vedamaj Taupymo Bendrovė, kuri:

- moka 4% metinius dividendus (dividendai išmokami birželio 30 d. ir gruodžio 31 d.)
- apmoka visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

Kun. Sugintas, rūpestingai dirbęs Vasario 16 gimnazijai išlaikyti, savo gerbėjų tarpe Chicagoje. A. Gulbinsko nuotrauka